

ДВІ ПОДІЇ – ОДНА НАДІЯ

Як ми вже повідомляли, 28-29 березня у Славутичі Європейський Банк реконструкції і розвитку провів Асамблею донорів Чорнобильського фонду «Укриття» (ЧФУ) і Рахунку ядерної безпеки. У ній взяли участь офіційні особи, урядовці, парламентарі і експерти 25 країн світу, що фінансують міжнародні проекти на промисловому майданчику Чорнобильської АЕС.

Делегація України під час роботи Асамблеї донорів ЧФУ у м. Славутич 29 березня 2000 року.

Тональність представницькому зібранню задала Віце-прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко, яка була обрана почесним головою Асамблеї донорів ЧФУ. Висока київська гостя вперше перед міжнародним загалом оприлюднила інформацію про прийняту урядом Постанову про дострокове припинення експлуатації енергоблока № 3 та остаточне закриття Чор-

нобильської АЕС.

Цю довго очікувану звістку зарубіжні гості зустріли з неприхованим ентузіазмом. Настрої нашої сторони такими не назвеш. Охарактеризувавши економічну ситуацію в Україні і з обережним оптимізмом оцінивши перші кроки діяльності нового уряду, віце-прем'єр окреслила п'ять чинників, що заважають досягненню головної

ДВІ ПОДІЇ — ОДНА НАДІЯ

мети — безпечному і безумовному виведенню ЧАЕС з експлуатації. Серед них добре відомі всім проблеми — мізерні надходження за відпущену електроенергію, загроза дефіциту енергопотужностей і необхідність добудови у зв'язку з цим блоків на ХАЕС і ПАЕС; а також соціальна захищеність працівників Чорнобильської АЕС і мешканців міста Славутича.

— Це рішення було надто складним для нашого уряду. Але не виконувати його ми вже не маємо права. Такого ж підходу чекаємо і від вас, зарубіжних партнерів. Гадаю, всі розуміють, що наша мета — не просто закрити ЧАЕС, а при цьому дійсно досягти ядерної безпеки. І коли вже настав перелом і процес припинення експлуатації атомної станції набуває нової якості і динаміки, потрібно, щоб механізм стосунків усіх сторін діяв чітко, без будь-яких недомовленостей і сумнівів.

Саме ця позиція зафіксована у четвертому пункті Постанови, що передбачає дати доручення Кабінету міністрів щодо проведення переговорів з представниками міжнародних організацій, зокрема «великою сімкою» і Комісією Європейського Співтовариства, для забезпечення повного і належного виконання умов Меморандуму про взаєморозуміння 1995 року.

Хочу зауважити, що при цьому Україна не виступає у ролі прохача. Ми лише наголошуємо на тому, що з прийняттям Постанови гострота Чорнобильських проблем не зменшується і ми говоримо чого варте їх розв'язання. І нам важливо отримати максимально конкретну інформацію — якою може бути ваша підтримка і якою не може, щоб знати, в якій мірі ми маємо розраховувати на власні сили і кошти. Я вважаю, що якщо ми на цьому останньому етапі поєднаємо наші зусилля, то проблема нарешті буде вичерпана.

На дев'ятій Асамблеї донорів ЧФУ під головуванням Йоахима Янке офіційно визнано зростаючий прогрес і порозуміння сторін в ході реалізації проєктів Міжнародного Плану

SIP (здійснення заходів на об'єкті «Укриття»). Особливо це стосується ремонтно-стабілізаційних робіт на несучих балках Б1, Б2, що утримують дах «саркофага».

Керівник операції SIP в Євробанку Вінс Новак назвав завершеними цих робіт поки що найбільшим досягненням у ході реалізації стабілізаційних заходів і чудовим досвідом для розгортання подальших робіт і дипломатично витриманих оцінок подій, проглядалися і інші настрої.

«Ми стукаємо в українські двері, а вони зачинені», — цей образний вислів одного із зарубіжних учасників зустрічі свідчив про недоречності, котрі дещо гальмують партнерські стосунки. Дається взнаки інерція роботи на папір, нагромадження всіляких концепцій, недостатньо відпрацьовані процедури закупівлі товарів та послуг. Значна частка коштів із ЧФУ витрачається на консультаційні послуги, а не на конкретні роботи в «саркофазі». Єдиною втіхою може бути надія на те, що уміру розгортання будівельно-монтажних робіт в об'єкті ситуація буде змінюватися у потрібному напрямку.

У своєму звіті про хід реалізації проєкту ЧФУ (SIP-00/06) Євробанк зосередив увагу на досягнутих результатах і критичних моментах. Асамблея торкнулася також питань, що стосуються підходів до охорони довкілля.

У зв'язку із зростанням соціальної напруженості у Славутичі, зокрема проблема зайнятості, європейські банкіри підтвердили намір ЄБРР відкрити у місті енергетиків своє відділення для мікрокредитування малого і середнього бізнесу.

Асамблея донорів прийняла рішення ухвалити виділення чергового, шостого, гранту в сумі 27 млн. євро. Це дасть змогу довести «діючі» кошти в рамках SIP до 287 млн. євро.

Керівники ЧФУ ще раз закликали представників країн «великої сімки» узгодити зі своїми урядами позицію про зобов'язання внести до Фонду «Укриття» такі ж кошти, як це вони зробили під час першої конференції донорів у Нью-Йорку

Урочиста церемонія презентації проєкту будівництва сховища відпрацьованого ядерного палива на Чорнобильському промйайданчику за участю делегацій Асамблеї донорів. Представниця держдепартаменту США Керол КЕССЛЕР і генеральний директор ЧАЕС Віталій ТОЛСТОНОГОВ розрізають стрічку.

в 1997 році (тоді країнами G-7 було заявлено 300 млн. доларів). З цієї метою на липень нинішнього року запланована друга конференція у Берліні.

Прийняття Постанови про остаточне закриття ЧАЕС можна вважати теж вагомим внеском України в реалізацію SIP. Та Захід чекає від нашої сторони ще одного кроку — назвати точну дату зупинки третього енергоблока. Адже цілком можливо, що і від цього залежатиме ентузіазм донорів стосовно збору ними другої половини коштів до Чорнобильського Фонду «Укриття». Інакше наявні запаси вичерпаються і вже через 2-3 роки ні за що буде продовжувати стабілізаційні роботи в «саркофазі».

Робота іншої Асамблеї — Фонду (рахунку) ядерної безпеки ЄБРР — проходила фактично у закритому режимі, тим паче, що Україна не є офіційним членом цієї фінансової інституції. Отож короткий коментар щодо перебігу подій на цій Асамблеї зробила під час прес-конференції голова Рахунку ядерної безпеки Керол Кесслер (США).

— Кошти, що акумулюються у Чорнобильському Фонді «Укриття» стосуються лише одного об'єкта — «Укриття». А ось Рахунку ядерної безпеки поши-

рюється на чотири країни — Україну, Росію, Литву і Болгарію.

Він має на меті вкладати гроші задля підвищення безпеки реакторів старої, радянської конструкції. У відповідь на це уряди названих країн беруть зобов'язання більш жорсткіше і принциповіше підходити до видачі ліцензій на експлуатацію реакторів, а також розвивати нову стратегію розвитку енергогалузі, заохочувати інвесторів вкладати кошти для заміни реакторів на нові.

Втім, під час цього засідання ми концентрували увагу не так на проєктах підвищення безпеки реакторів (оскільки їх реалізація практично завершена у Болгарії, Литві і майже в Росії), як на процедурах ліцензування і проблемах інвестиції в енергетиці.

Що ж до Чорнобильської АЕС, то тут залишився лише один незавершений проєкт, що фінансується з Рахунку ядерної безпеки. Здебільшого ми зараз спрямуємо кошти на завдання двох об'єктів, необхідних для безпечного виведення ЧАЕС з експлуатації. Це завод з переробки радіоактивних відходів і сховище відпрацьованого ядерного палива. Якраз напередодні Асамблеї ми побували на Чорнобильському промйайданчику і взяли участь в урочистій презентації проєкту будівництва сховища. Маємо надію, що в найближчі 2-3 роки ці об'єкти будуть побудовані і введені в експлуатацію.

Додам, що у складі української урядової делегації, очолюваної першим заступником Міністра палива і енергетики Віталієм Гайдуком, на Асамблеї донорів Чорнобильського Фонду «Укриття» були також перший заступник Міністра МНС Володимир Холоша і заступник генерального директора ЧАЕС по об'єкту «Укриття» Валентин Купний.

Наступна Асамблея донорів ЧФУ традиційно проходитиме в Лондоні у липні цього року.

Володимир КОСТЕНКО.
Фото Костянтина ДЮРДІЄВА.

Ремонтні роботи на маківці «саркофага». Бєри наші і... проблеми теж

